

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 31. maja 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 61.

Inozemski trgovski potniki.

Ko smo že pred dvema letoma v »Trgovskem listu« opozorili javnost na nedovoljeno poslovanje nekaterih inozemskih potnikov, ki obiskujejo skoro redno zasebnike, se na naša svarila ni dal mnogo. Našim opozorilom so se od časa do časa pridružili domači trgovci, zlasti podeželski, kjer so našli inozemski potniki za svoje nedovoljene kupčije ugodnejše, pa tudi varnejše polje. Tudi na ta opozorila se niso zganile niti oblasti, kot čuvarji zakonov, še manj pa kupujoče občinstvo.

Zapeljive ponudbe so zapeljale že premnoge. Mesto poštenega blaga so dobili izmečke, po možnosti dvakrat večjo količino kot so naročili in tudi cena je bila taka, da so se na to s precejšnjo nevoljo spomnili vsaki mesec, ko so morali nakazati obrok za poravnavo računa. Naročilni list je bil pravilno podpisan, pogodba perfektna in vsak korak bi bil zamen. Na prošnjo za popust ali na svoje ugovore so dobili naročniki običajno hladno in kratko pismo: plačaj, če ne, boš tožen!

Kdor je takim brezvestnežem nasel, temu je bila ena lekcija dovolj, ni pogledal več inozemskih potnika, pa če mu je ta pokazal še tako lepe vzorce po še tako vabljenih pogojih.

V zadnjem času so pa inozemski potniki, zlasti taki, ki trgovcev sploh ne obiskujejo, našo deželo kar poplavi. Organizacije trgovcev in obrtnikov so zavpile, zahtevale so zaščito s strani obrtnih oblasti, apeli niso za-

legli. Zakaj? Ne vemo! Pridobitnika pozna pri nas pač samo davčna oblast in s tem smo se že tako sprijaznili, da nas niti ne moti, če se obrnemo na oblast za pomoč proti očitim kršitvam zakonov in da se te ne zganejo!

Prepovedano trgovanje s strani inozemskih potnikov se je nadaljevalo. Glas, da se sme pri nas nemoteno trgovati tudi proti zakonskim predpisom, se je med inozemskimi eksporterji širil in njih potniki so postali vedno bolj predrzni. V zadnjem času so šli ti ekscesi pa tako daleč, da smo našli celo po najmanjših vaseh ljudi, koje so inozemski potniki prav pošteno opeharili. In glej, taki ljudje se sedaj v sili obračajo za pomoč na trgovske organizacije. Organizacije, ki so se zaman trudile, da bi preprečile kupujoče občinstvo o tem, da je blago, kojega nudi inozemski potnik, slabše in dražje nego domače, ker bi se sicer potnik ne vpuščaj v prepovedane posle, ako ne bi vedel, da bo pri tem mastno zaslužil, naj sedaj pomagajo opeharjenim iz zadrege!

Slovenski potniki vprašajo: ali so taki ljudje, ki imajo pri nakupu blaga že samo zato gotove predsodke, ker je blago izdelano v domači tovarni od domačih rok, in so že vnaprej prepričani, da je blago, tudi če je inozemskega izvora, pa da ga nudijo domači trgovci, slabše in dražje, kot če ga kupijo pri inozemskem potniku, še vredni, da se jih štiti in da se jim pomaga?

Več domačih potnikov.

mentu pokazati blago, če hočemo vzbuditi željo po blagu in občutek potrebe.

Ne tarnajmo o krizi, ne čakajmo na pomoč vlade! Ako hočete, da naša trgovina nabavlja in razpečava le domače izdelke, da konzument porablja le te, morate ne samo izboljševati svoje izdelke, ampak morate jih tudi pokazati trgovcu in konzumentu, da vidita, kaj zmore naša industrija in obrt in kako raste naša neodvisnost od tujine.

Padanje našega izvoza.

Podatki, koje smo pred približno mesecem objavili glede našega izvoza v mesecu marcu, niso bili ugodni. Še neugodnejši pa so podatki o našem izvozu v mesecu aprilu t. l. Generalna direkcija carin, ki izdaja mesečna poročila o gibanju našega izvoza, je izdala sedaj podatke o izvozu v aprilu in o izvozu v prvih štirih mesecih letošnjega leta. V primeru z izvozom v mesecu aprilu 1926. je izvoz aprila meseca letos nazadoval po vrednosti za celih 42.35%, a 34.32% po težini. Tako nazadovanje nam pač ne more vzbujati nobenih dobrih nad za bodočnost. Meseca aprila 1926 je znašal naš izvoz skupno 536.480 ton, a po vrednosti 812.818.735 Din, letos v aprilu pa samo 352.375 ton in po vrednosti 467.876.934 Din. S tem smo padli celo pod nivo v letu 1925, ko smo v istem mesecu izvozili 320.836 ton v skupni vrednosti 659.681.119 Din. Zlasti občutno je nazadovanje izvoza pri živilih. Tako smo izvozili aprila meseca 1926 koruze za 282.401.878 Din, letos istega meseca pa samo za 4 milijone 667.080 Din. Tudi izvoz pšenice je padel v vrednosti od 41.244.847 Din na 25.161.460 Din. Svežega sadja smo izvozili aprila 1926 za 8.126.720 Din, aprila 1927 pa samo za 123.720 Din. Izvoz goveje živine je padel od 28 milijonov 220.240 Din na 20.355.900 Din, svežega mesa od 40.780.271 Din na 9.437.283 Din, jajc od 85.318.428 na 64.254.892 Din, suhih sliv od 9 milijonov 807.676 Din na 7.868.522 Din, gradbenega lesa od 81.280.460 Din na 78.793.845 Din. Celokupni izvoz v prvih štirih mesecih je padel od 1 milijona 649.521 ton v prejšnjem letu, na 1.414.380 ton v letošnjem letu. Po vrednosti pa je izvoz v prvih štirih mesecih 1926 znašal 2.580.454.595 dinarjev, napram 2.015.465.955 Din v tekočem letu. Padel je tedaj celokupno v prvih štirih mesecih t. l. napram istemu razdobju lanskega leta po vrednosti za 564.988.636 Din, po teži pa za 235.141 ton.

MAKSIMIRANJE AVTONOMNIH DOKLAD.

Člen 82. finančnega zakona 1927/1928, ki je stopil v veljavo dne 1. aprila 1927, določa, da se smejo med drugimi na hišno-najemni davek in na posebno pridobnino pobirati občinske doklade do največ 200%, vse druge doklade pa vsaka do največ 25%. Ker pa določa zadnji odstavek tega člena, da se smejo z maksimiranjem okoriščati tudi oni zavezanci samoupravnih doklad za leto 1926, od katerih se doklada za leto 1926 do uveljavljenja finančnega zakona 1927/1928 ni pobrala, so nastali v praksi dvomi, od kdaj maksimiranje samoupravnih doklad za leto 1927 pravzaprav velja, ali od dne 1. aprila 1927 ali pa od dne 1. januarja 1927. Na prošnjo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je Generalna direkcija davkov z razpisom br. 50.592 z dne 10. maja 1927 pojasnila

Angleško-ruska trgovina.

Sedaj, ko je prišlo do preloma med obema državama, nas bodo zanimali podatki o trgovini med Rusijo in Anglijo. Leta 1916 so ustanovili v svrhu pospeševanja trgovskih stikov med Anglijo in Rusijo v Londonu Rusko-britansko trgovsko zbornico; ta zbornica priobčuje podatke o trgovini, ki so zelo skrbno zbrani in pretehtani in zato še najbolj verjetni.

Od junija 1920 do konca leta 1926 je dosegel ves trgovski promet med Anglijo in Sovjetsko Rusijo višino 168 milijonov 936.000 funtov. Ta svota se sestavi iz dveh skoraj popolnoma enakih postavk, iz nakupa ruskih surovin po Angliji in iz prodaje britanskih izdelkov v Rusijo. Zraven pride še vsota 13 milijonov 500.000 funtov, pripadla angleški plačilni bilanci iz zneskov, iz te trgovine izvirajočih; sestavlja se ta svota iz voznin, ki so jih plačale ruske komisije angleškim plovbnim podjetjem, iz zavarovalnih premij angleškim zavarovalnim družbam, iz nakladalnih in izkladalnih pristojbin v angleških pristaniščih, iz skladiščnih pristojbin itd.

Pripadnost posameznih postavk se more v splošnem takole klasificirati:

Uvoz iz Rusije: Les 22.923.000 funtov, kožuhovina 13.063.000, petrolejski produkti 12.553.000, lan in konoplja 7 milijonov 720.000, surovo maslo 6.475.000, ščetine 2.390.000, jajca 2.066.000, drugo 8.973.000 funtov.

Izvoz v Rusijo: Razni izdelki 22 milijonov 923.000, bombaž in bombaževo predivo 13.104.000, stroji 8.546.000, avtomobili, motorji in kolesa 7.055.000, gumi 6.718.000, volna, volneni izdelki in volneno predivo 6.283.000, kože (strojne in nestrojne) 5.928.000, kemikalije 4.694.000, kovine in spojine 4.370.000, poljedelski stroji 2.921.000, čaj, kava in kakao 2.451.000, slanički 1.176.000 funtov.

Vsa ta trgovina pride v prvi vrsti na zadnja tri leta. Prva leta niso bila živahna, zato pa zadnja v vedno rastoči izmeri. Na skupnem eksportu Anglije se eksport v Rusijo pač ne pozna posebno in je znašal na primer v letošnjem aprilu okoli 5% celote.

Vsekakor je pa v tej zvezi zanimivo primerjati številke o brezposelnosti na Angleškem. Angleži dobijo iz Rusije veliko surovin in prodajo tja veliko izdelkov. V slučaju popolnega preloma medsebojnih odnosov bo trpela posebno angleški tekstilna industrija in angleški delovni trg. Po podatkih angleškega statističnega urada je padlo število brezposelnih 9. maja l. l. od premogovnega štrajka sem prvič pod 1 milijon. Brezposelnost je šla nazaj primeroma na izme-

Fr. Zelenik:

Naša industrija in trgovina.

Z veliko živahnostjo so se ustanavljale po prevratu v naši mladi državi razne industrije. To ustanavljanje je podpirala najugodnejša konjunktura in pa naš optimizem, da bo v novih carinskih mejah dobro šlo. Napravile so se razne napake, ki so se pokazale s časom. Najbolj občutna je bila ta, da mnoge nove industrije niso razpolagale z lastno zadostno glavnico, ampak so slonele na kreditu, katerega je pozneje zmanjkalo ali pa se je znatno skrčilo. Nastale so pa tudi težkoče, s katerimi noben pameten človek ni računal. Ves čas davijo našo industrijo ogromni davki, s katerimi odjema država delniškimi družbam večino dobička, tako, da znatnejše odpisovanje ali amortiziranje dragih naložb ni bilo mogoče niti v dobi najboljše konjunkturo in so razne industrije prišle z dragimi investicijami v slabe čase. Ogromne težave so bile s carinsko upravo. Večje birokratske okornosti in neuvedenosti si ni mogoče misliti. Mnogo neprilik je prizadejal mladi industriji neurejen železniški promet. Z malimi izjemami je vse te težave in nadloge prenešala in prestala naša industrija, kar najboljšje dokazuje njeno življensko sposobnost in pa žilavost in vstrajnost našega človeka.

Izdelki naše industrije so se izboljšali in pocenili, da so sposobni konkurence in jih tuji izdelki kakovostno redkokdaj nadkriljujejo; gotovo pa je, da je domači izdelek večinoma bolj pošteno izdelan, kakor tuji, ki je navadno le na oko lepši, kakovostno pa zaostaja za našim. In vendar se uvažajo v velikih količinah tudi taki izdelki, ki jih imamo dovolj doma. Tega pa ni kriv le naš trgovec, ki iz stare navade naroča pri svojih dolgoletnih zvezah, ni krivo naziranje na-

šega trgovca in konzumenta, da je tuje boljše kot domače, tega je kriva v znatni meri naša industrija sama.

Leta 1920. sem sprožil misel, da se naj napravi razstava izdelkov naše industrije in obrti, da bi se videlo, kaj vse imamo doma. Mankal je vsak pregled in vpogled v storilno sposobnost naše industrije in obrti, kar je bil velik nedostatek. Nastala je kasneje krasna naprava ljubljanskega velesejma. Ta omogoča naši industriji in obrti, da s primeroma neznatnimi troški seznanja tisoče s svojimi izdelki. Naša industrija in obrt pa se te važne naprave premalo poslužuje.

Voditelji raznih industrij pravijo, da njihova podjetja ne potrebujejo reklame in razstav, ker so že znana in izdelki vpeljeni. Tako govorjenje in mišljenje je napačno. Življenje nam nudi primere, da so propadla tudi stara podjetja in odlično vpeljeni predmeti, ko je nehala reklama. Nikdar ni kak predmet dovolj vpeljan in zato tudi nikdar ne neha potreba reklame. Odjemalci se spreminjajo kakor se spreminja tudi njih število!

Razstava je velikega pomena in vrednosti, ker velesejem obišče vsako leto na tisoče trgovcev in obrtnikov ne samo iz naše države ampak tudi iz tujih zemelj. Ti ne prihajajo radi zabave in tudi ne iz prazne radovednosti, ampak prihajajo, da vidijo, če je kaj novega in če se nudijo ugodne zveze in nakupi. Nadalje obišče vsako leto velesejem mnogo tisočev konzumentov. Za majhen denar pokažete številnim tisočem interesentov in konzumentov svoje izdelke in njihovo kakovost. Ali je možna cenejša in uspešnejša reklama?

Tuja podjetja in firme razstavljajo na našem velesejmu, čeravno imajo primeroma večje stroške, toliko bolj bo morala naša domača. Trgovska praksa nam pravi, da se mora konzumentu

za pravilno interpretacijo člena 82. finančnega zakona 1927/1928 sledeče: »Veljavnost tega člena je z njegovim zadnjim odstavkom razširjena na celo leto 1926, in ker se odmerjajo doklade posameznih avtonomnih organov za cela koledarska leta, se mora smatrati, da velja tudi za prvi kvartal l. 1927, dasi to v omenjenem členu ni izrecno navedeno.«

Iz naših organizacij.

Trgovska »Samopomoč« v Mariboru. Trgovski gremij v Mariboru opozarja vse svoje člane, ki prijavljajo za pristop k snujočemu se društvu »Samopomoč« še niso vposlali in nameravajo pristopiti, da jih vposlje gremij najkasneje do 15. junija t. l. da more pripravljati odbor zaključiti nabiranje članov in sklicati ustanovni občni zbor.

ro pred velikim štrajkom, kakor vidimo to iz sledečih števil:

	Popolnoma brezposelnih	Deloma zaposlenih
april 1926	736.000	173.000
maj 1927	688.000	241.000

Sedaj, ko grozi gospodarska vojna z Rusijo, se bodo te številke seveda zopet dvignile. Vsled manjše zaposlenosti tovarn bo trpelo zlasti zopet premogarstvo, ki si še sedaj ni opomoglo od posledic štrajka; dočim so namreč druge industrije število brezposelnih od lani na leto izdatno skrčile, je število brezposelnih premogarjev kljub končanemu štrajku letos še zmeraj dosti večje kot lani: 26. aprila 1926 jih je bilo 97.880, 25. aprila 1927 pa 218.542, torej več kot še enkrat več.

Rusija naznanja, da si bo za zgubljeni angleški trg že znala dobiti nadomestilo, tako glede uvoza kot glede izvoza.

Dr. Leo Gerschun pristavi k tem podatkom še sledeče: »Kljub trajno napetemu razmerju med Rusijo in Anglijo se je promet med njima stalno dvigal. V gospodarskem letu 1924/25 je znašala medsebojna trgovina Rusije in Anglije 42.4 mil. funtov, od teh 22.2 mil. funtov ruskega izvoza v Anglijo. Trgovska bilanca je bila sicer za Rusijo aktivna, plačila je bila pa za Anglijo aktivna — gori omenjene transakcije so prinesle Angliji 3 do 4 milijone funtov. — Trgovina Rusije z Anglijo je posredovala družba Arcos Trading Corporation, ki je bila zastopnica sovjetske trgovine v Londonu.

Posebno zanimanje je kazalo angleško gospodarstvo za rusko nafto. Samo v prvem polletju 1926/27 se je dvignil izvoz ruske nafte v Anglijo v primeri s prvim polletjem 1925/26 za 39.4%. S posredovanjem Vacuum Oil Co. je začela Rusija v večjem obsegu izvažati tudi v Egipt. Vacuum Oil je pa pravzaprav samo podružnica Standard Oil. In ta se poskuša zasidrali v ruski industriji nafte sami. Na podlagi dogovora z ruskim petrolejskim sindikatom je začela z gradbo velike petrolejske čistilnice v ruskem črnorskem pristanišču Batumu, pri čemer je dala Rusom ugodne kreditne pogoje. Prav pred kratkim so se začeli tudi pogajati o udeležbi Standard Oil pri napeljavi cevi iz Bakuja v Batum. Dalje se zanima Standard Oil za oddaljene ruske petrolejske okraje, na primer za okraj ob reki Emba itd. Ker se ruska petrolejska industrija v zadnjem času zelo razvija, je družbi Standard Oil veliko na tem, da jo dobi v svojo interesno sfero. Standard Oil je sicer ameriška družba, pa je v prav ozkih stikih z angleškimi petrolejskimi podjetji.

Angleška udeležba na ruskih elektrifikacijskih delih se je v zadnjem času zelo razširila. Veliko je dobavil v Rusijo zlasti znani koncern Vickers, ki je v razmeroma kratkem času dobil za 10 milijonov rubljev ruskih električnih naročil. Sedaj so se pogajali o dobavih za velikansko vodovodno napravo »Dneproprostoje« ob Dnepru. Itd.

Zelo ovirana je bila angleško-ruska trgovina vsled opreznosti britanskih bank v vprašanih kreditov. A tudi tu je šlo počasi naprej. Svota kreditov, ki so jih dali Angleži, je znašala leta 1924/25 22% skupne svote vseh ruskih naročil, leta 1925/26 pa 74%. Obema ruskima bankama v Londonu — Moscow Narodny Bank Ltd in Bank for Russian Trade Ltd — se je posrečilo, da sta dobili znatna sredstva pri ruskih združbah krogih. Tudi angleške trditve so bile v zadnjem času v vprašanju kreditov zmeraj bolj naklonjene. Tako na primer so dobili kotle v Rusijo na štiriletni kredit, električna naročila pa večinoma na triletni kredit. A sovjetsko časopisje pravi, da angleški krediti v splošnem niso dosti dolgoročni, in grede večja naročila — leta 1926 za več kot 2 in pol mil. funtov — v druge dežele, v prvi vrsti v Nemčijo.

Kakor se vidi, so trgovske zveze med Anglijo in Rusijo kljub vsem oviram postale že precej tesne in ne more biti merodajnim krogom vseeno, ali bo prelom v medsebojnih odnosih trajen ali samo začasen.

All si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Bogumil Vošnjak:

Trgovski atašeji.

(Nadaljevanje.)

Stvoriteljem čehoslovaške zunanje trgovine je pripisovati veliko zaslugo, da so v modernem zmislu in v umevanju pravih gospodarskih in zunanjih interesov države realizirali najstrožjo centralizacijo ekonomske službe tako, da je postalo ministrstvo za zunanje zadeve center te službe. V ministrstvu za zunanje zadeve v Pragi je takozvano narodno gospodarsko odeljenje, kateremu stoji na čelu običajno pooblaščen minister. Prejšnji šef tega oddeljenja Dvořáček je prišel iz ministrstva za zunanje zadeve naravnost v ministrstvo trgovine kot šef tega ministrstva. Čehoslovaška ima jako razvito in intenzivno službo trgovskih in poljedelskih atašev. Istina je, da položaj in delokrog čehoslovaških trgovskih atašev ni urejen z nikako naredbo ali pravilnikom. So pa notranje naredbe, ki urejajo službo gospodarskih atašev. To pomanjkanje formalnih predpisov nikakor ne znači, da bi se čehoslovaška ne bila podala z vso silo na delo glede gospodarskega predstavnitva v inozemstvu.

Trgovski atašeji so dodeljeni poslaništvom in kot taki imajo gotovo večji vpliv na smer in uspehe čehoslovaške trgovske politike in zunanje trgovine nego poslaništvom podrejeni konzuli. Silna in zdrava evolucija čehoslovaške zunanje trgovine, katere rezultat je aktivna trgovska bilanca, je sigurno tudi posledica dela trgovskih atašev.

Na koncu teh izvajanj bo umestno, da omenimo vse države, ki nimajo trgovskih atašev, temveč so uredile to vprašanje na drug način. Nemčija dodeljuje onim poslaništvom, ki so posebne važnosti za mednarodno trgovino, diplomatske uradnike s posebno ekonomsko izobrazbo. Jemlje se za ta mesta pogosto uradnike, ki so bili prej v kakih velikih industrijskih, trgovskih ali parobrodskih podjetjih. Posebno se ceni osebe, ki so bile že prej v stiku z gospodarskimi krogi države kot lastniki kakega industrialnega ali gospodarskega podjetja. Išče se torej pred vsem praktično šolanje, ki ga daje življenje. Treba opomniti, da se jih v gotovih slučajih dodeljuje po izvestnih strokah gospodarstva poslaništvom, da morejo služiti v izvestnih konkretnih gospodarskih mednarodnih vprašanjih. Ti strokovnjaki se imenujejo »Handelssachverständige«. Ti trgovski eksperti ne pripadajo uradniški hierarhiji, temveč delajo na podlagi pogodbe privatno - pravne narave. Za ta posel se jemljejo osebe, ki so dalj časa poslovale v inozemstvu in ki dobro poznajo gospodarske prilike dotične države in Nemčije.

Sodobna zunanja služba mora biti prepojena z ekonomskimi kriteriji. Popolnoma politična orijentacija tudi v vprašanih zunanje politike danes nikakor ne more biti edino merodajna. Za nami je epoha, v kateri so nacionalno - politični motivi igrali glavno ulogo. Danes ne vemo več, kje neha zunanja politika in kje pričenja mednarodna ekonomska politika. Minister za zunanje zadeve v izvrševanju svojih tako velikih in odgovornih dolžnosti ne sme biti v ekonomskih vprašanjih odvisen od svojih kolegov, ki so šefi gospodarskih ministrstev. Minister za zunanje zadeve mora imeti svoje pojmovanje glede mednarodne trgovske politike. Če se uveljavi to načelo, je čisto naravno, da mora imeti svoje sodelovalce in svoje oblastvo, katero stalno zasleduje mednarodne ekonomske odnose. Tako oblastvo so skoro v vseh državah z razvito zunanjo službo, takozvana ekonomska ali zunanjetrgovinska odeljenja. Seveda pa ni dovolj, da samo centrala sledi mednarodnemu ekonomskemu življenju, nego tudi minister za zunanje zadeve mora imeti v vseh zastopstvih v inozemstvu svoje organe, ki so sposobni gospodarsko misliti, da zbirajo ekonomske podatke in v svojih poročilih poročajo centrali o gospodarskih prilikah države, v katero so poslani. Ne smemo pozabiti, da more imeti zunanja trgo-

na v dobro organiziranem gospodarskem predstavnitvu v inozemstvu močen stimulans, ki more silno uplivati na zdrav razvoj mednarodnih gospodarskih odnosov. Gotovo je, da današnja formalistično pravniška vzgoja našega diplomatskega podmladka nikakor ne odgovarja realnim in praktičnim potrebam sodobne diplomatske službe. Nesporno koristno je, da bodoči diplomat ali konzul pozna zgodovinske osnove naših nacionalnih borb tako, da kot predstavnik v inozemstvu z gorkim nacionalizmom brani pravice svoje države. Vendar mislimo, da ni odločilne važnosti, da pozna bodoči diplomat detaljne zgodovinske dogodke iz davne prošlosti, ali imena vseh močih paš in raznih hercegoviških vstaj. Stokrat važnejše je, da pozna sodobno finančno, trgovsko, prometno, industrijsko in socialno politiko svoje države, kakor tudi najvažnejših tujih držav.

(Dalje prihodnjič.)

POSLEDICE BORZNEGA KRAHA V BERLINU.

Dne 13. maja t. l. je bil za berlinsko borzo črni dan, ki je uničil tisoče in tisoče eksistenc. Neposreden povod za izredno padanje efektov — nekateri papirji so izgubili tega dne skoro štiri petine svoje prej priznane vrednosti — je dala napoved velebank, da hočejo skrajno omejiti vse kredite. Škoda, katero je povzročila razvrednostitev, cenijo na več nego eno milijardo državnih mark. To je najtežja izguba nemškega gospodarstva, kakršno je kdaj utrpela. Tisoči in tisoči, ki so nalagali svoje prihranke ali dohodke v borzne papirje, je naenkrat izgubilo ogromne zneske. Krah bi se po svojem obsegu mogel primerjati z dunajskim krahom v sedemdesetih letih preteklega stoletja. V nemški javnosti se je vnela živahna debata, kdo je pravzaprav kriv krah, odnosno, kdo ga je povzročil. Velebanke podtikajo krivdo predsedniku državne banke, ta pa zopet opozarja, da tudi velebanke niso brez krivde, ker so morale vedeti, kakšne posledice bo imel njihov ukrep, da z omejitvijo kreditov omejijo borzno spekulacijo. Končni efekt je ta, da so se ob krah okoristile zopet samo velebanke, ki so papirje, ki so izgubili na vrednosti, po nizki ceni nakupile in jih bodo pozneje izkušale zopet drago prodati.

DVIG AMERIŠKIH NARODNIH DOHODKOV.

National Bureau of Commerce je izračunal ameriške dohodke v sledečih letih tako-le:

Leto	Skupni dohodki v mil. dol.	Povpr. dohodki poklenih ljudi v dol.
1920	74.158	1851
1921	62.736	1537
1922	65.567	1586
1923	76.769	1821
1924	79.365	1840
1925	86.461	1971
1926	89.682	2010

Napram letu 1921 so se dvignili dohodki za 27 milijard ali za ca 43 odstotkov. Povprečno je zaslužil lani vsakdo, ki je imel kakšen poklic, nad 2000 dolarjev, to je okoli 110.000 do 115.000 dinarjev, skoraj 10.000 dinarjev na mesec. Kljub temu, da je v Ameriki življenje dražje kot pri nas, so vendar ti dohodki omogočili ameriškemu narodu življenjski standard, ki si ga ne more privoščiti noben drug narod.

Sladkor.

Na svetovnem sladkornem trgu v zadnjem času ni bilo bistvenih sprememb. Nerešeno je vprašanje razvoja položaja na Daljnem Vzhodu. Na Javi je medtem kampanja 1927 že pričela in je videti, da bodo Javanci eksport z vsemi močmi forsirali, da si zavarujejo do konca junija obstoječe bogate premije. Izredne važnosti je, kakšne količine bo poslala Java na svetovni trg. Koliko od Javinega pridelka pride v Evropo, je odvisno od razvoja razmer na Kitajskem. Dobro poučeni krogi pravijo, da je bil ob zmernih cenah Daljni Vzhod zmeraj dober kon-

sument sladkorja in da na konsum ogromnega tamošnjega prodajnega trga ne morejo bistveno vplivati ne nemiri na Kitajskem in ne finančne težkoče na Japonskem.

V sledečem podamo statistične pregledne sladkorne produkcije v preteklih letih kampanje, pri čemer so številke za kampanjo 1926/27 izračunane po najbolj verjetnih podatkih; vse v milijonih meterskih stotov.

Pesni sladkor.

	1924/25	1925/26	1926/27
Evropa	141.66	148.83	137.00
Amerika	20.21	16.74	16.59
Skupaj	161.87	165.57	153.68

Vidimo, da je v zadnji kampanji produkcija pesnega sladkorja v primeri s prejšnjima dvema letoma nazadovala, in sicer tako v Evropi kot v Ameriki; obenem vidimo, da je kljub naporom sladkornoposni pridelok v Ameriki še zmiraj malenkosten napram pridelku v Evropi.

Trstni sladkor.

	1924/25	1925/26	1926/27
Amerika	177.55	173.33	166.00
Azija	113.22	126.17	128.74
Afrika	10.90	13.57	12.36
Avstralija	10.73	11.86	10.20
Skupaj	312.40	324.93	312.30

Tudi pri trstnem sladkorju opazimo majhno nazadovanje, ne toliko napram predlanski kampanji, pač pa napram lanski. Svetovna produkcija obeh vrst sladkorja bo v kampanji 1926/27 za 23.52 oziroma za 8.29 mil. met. stotov manjša kot je bila v prejšnjih dveh letih. Še nekaj je prav zanimivo. Pred vojsko je bila produkcija obeh vrst sladkorja precej enaka, po vojski je padel pesni sladkor na minimum, se je začel nato dvigati in je dosegel sedaj že povprečno polovico količine trstnega sladkorja.

Eno prvih vlog na svetovnem trgu ima seveda razvoj porabe. Zapišemo zadnje predvojno leto 1913/14 in pridenemo kampanjski leti 1924/25 in 1925/26; številke nam pokažejo letno porabo sladkorja na osebo v dotični državi, in sicer v nemških funtih, ker je statistika nemška; 1 funt = ¼ kg.

	1913/14	1924/25	1925/26
Danska	72.4	100.0	107.6
Vel. Britanija	83.4	81.2	80.4
Švica	62.2	73.4	77.0
Irski	—	55.6	61.8
Holandska	39.0	60.4	61.2
Švedska	52.6	67.2	60.6
Avstrija	25.8	52.6	59.4
Češkoslov.	—	54.8	57.4
Norveška	38.0	50.8	56.8
Francija	39.4	46.6	48.0
Nemčija	42.6	44.8	45.4
Finska	—	42.4	45.2
Belgija	32.4	45.4	44.0
Danzig	—	35.0	40.0
Ogrska	—	20.4	22.2
Poljska	—	20.0	21.0
Španija	14.6	20.4	20.8
Portugalska	—	15.8	19.8
Italija	10.6	16.4	17.6
Jugoslavija	—	11.4	15.0
Rusija	13.8	10.0	14.0
Rumunija	9.4	8.0	12.0
Bolgarija	8.8	9.6	11.4

Primerjaj s temi številkami številke v št. 50 »Trg. lista«, vzete iz druge statistike; ni dosti razlike. Tam sta še Turčija in Albanija s 3.6 kg porabe na osebo. — Vidimo, da se je v vseh navedenih evropskih državah poraba na osebo v preteklem letu v primeri z zadnjim predvojnem obratnim letom bolj ali manj dvignila. Zlasti velik je skok v Danski, Holandski, Avstriji, Norveški, Španski in Italiji. Velika Britanija in Nemčija, skoraj tudi Francija, sta glede porabe sladkorja približno na predvojni višini, znamenje, da je bil življenjski standard tam prej približno isti kot je danes. Dalje nas zanima dejstvo — z druge strani —, da kažejo skoraj vse na vojski udeležene dežele samo majhen napredek, takozvano nevtralne države pa deloma veliko napredovanje. Tudi to dejstvo je razumljivo.

V naslednjem navedemo, še najvažnejše dežele sladkorne porabe izven Evrope, tudi tu v nemških funtih; za večino predvojne statistike nimamo.

	1913/14	1924/25	1925/26
U. S. A.	86.0	108.4	110.2
Avstralija	121.4	101.6	108.4
Kuba	—	86.2	91.0
Kanada	—	79.0	84.0
Argentina	—	56.8	67.2
Brazilijska	—	46.6	46.6
Filipini	—	37.2	44.8
Brit. J. Afrika	—	40.2	42.8
Japonska	—	—	—
in Formosa	—	28.0	24.8
Brit. Indija	16.2	20.6	23.6

Velik dvig v U. S. A. je v prvi vrsti posledica »prohibicije«, ki je prinesla velik konsum močno oslajenih limonad. Avstralija, ki je bila pred vojsko daleko na prvem mestu, je morala oddati vodilno vlogo U. S. A. Prirastek v Britanski Indiji nam pravi, kako se je tudi v tej deželi med širšimi plastmi življenje zboljšalo. Kako izredno različna je poraba sladkorja v raznih deželah in kje se bo dala še zelo dvigniti, nam kaže primerjanje prvih in zadnjih števil v obeh tabelah.

Kolikor se da reči o razvoju porabe sladkorja v tekočih mesecih, moremo ugotoviti, da se poraba še nadalje večja. V mesecih hausse se je poraba skrčila, a se je ob nastopu normalnih razmer in cen zopet dvignila. Za bodoče obratno leto pričakujejo zopetnega dviga produkcije in s tem vred tudi porabe sladkorja. Se nekaj moramo pripomniti. V nekaterih deželah na jugu bi bil konsum gotovo večji, tudi ob manjši nakupni moči prebivalstva, če bi tamošnji prebivalci že po naravi ne bili bolj zalozeni s sladkorjem, v obliki fig, oranž, citron, grozdja itd. To bi se moralo pri vsaki taki statistiki upoštevati. Splošno dejstvo pa je, da gre poraba sladkorja stalno kvišku.

Trgovina.

Ljubljanska borza za blago in vrednote. Dne 27. maja t. l. se je vršila seja za konstituiranje borznega sveta, kojega člani so bili deloma izvoljeni na občnem zboru dne 10. t. m. Predsednikom je bil izvoljen: g. Ivan Jelačin ml., podpredsednikom gg. dr. Ivan Štokar in Andrej Šarabon. V upravni svet so bili izvoljeni poleg imenovanega predsedstva še borzni svetniki gg. dr. Fran Windischer, dr. Josip Basaj, Rihard Schwinger in Janko Jovan. Nato je sledilo imenovanje novih senzalov: a) za vrednote (devize, valute in efekte): gg. dr. Janko Berce, Gabrijel Erzin in Vaso Suyer, b) za lesno stroko: g. Ciril Picek in c) za deželne pridelke: g. Gabrijel Erzin. Borzni svet je končno sklenil, razpisati še dve mesti senzalov za vrednote (devize, valute in efekte). Prošnje, ki so bile vložene za že izpolnjena tri senzalska mesta za vrednote, se bodo upoštevale tudi pri novem natečaju.

Zastopnika za razpečevanje umetniških izdelkov iz gipsa kot okraskov za plafone in sobe vobče išče neka tvrdka v Italiji. Interesenti, ki bi se zanimali za to zastopstvo, naj javijo svoj naslov v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Zastopstvo za razpečevanje pragov in stavbnega lesa želi prevzeti neka trgovska tvrdka v državi Uruguay. Interesentom, t. j. industrijskim tvrdkam lesne stroke, koji bi reflektirali na to zastopstvo, je naslov konzulata, kamor bi se jim bilo obrniti v to svrhu, v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na razpolago.

Češkoslovaški indeks za veletrgovino izkazuje začetkom meseca maja t. l. 988, začetkom meseca aprila t. l. pa 979 točk.

Indeks za preživljanje na Angleškem. — Po ugotovitvah delavskega ministrstva izkazuje indeksna številka za preživljanje koncem meseca aprila 164 točk napram 165 točkam v prejšnjem mesecu ali napram 167 točkam ob istem času lanskega leta. Cene koncem meseca aprila 1927 so bile ob tem času najnižje izza dne 1. januarja 1917.

Uprava beogradske borze. — Te dni je bil izvoljen za predsednika beogradske borze dr. Voja Marinković, minister za zunanje zadeve, za njegovega namestnika pa dr. Milan Stojadinović, bivši minister za finance.

Industrija.

Novi poizkusi za izdelovanje umetne svile. — Kemična tovarna Hayden d. d. v Dresdenu je znova začela poizkušati izdelavo umetne svile. Poizkusi še niso končani, a ugodno potekajo.

Osemurni delavnik v Franciji. — Francoska poslanska zbornica je dne 20. maja t. l. ratificirala vašingtonsko konvencijo o osemurnem delavniku. Ratifikacija mora odobriti še senat. To konvencijo sta dosedaj že ratificirali Anglija in Nemčija.

Platina. Cena platine v zadnjem času zelo pada. Njena uporaba se je zelo zmanjšala, ker se je posrečilo napraviti nadomestne spojine, ki so prav tako od-

porne kot platina, a še enkrat cenejše. Te nadomestne spojine so v kemični industriji že zelo v rabi, zlasti v Ameriki. Neprestano nazadovanje v ceni je pa tudi posledica naporov Rusije, da bi si zagotovila zopet svoje prejšnje stališče na trgu platine. Začela se je tudi pogajati z dvema ostalima producentoma, Transvaalom in Colombio, a doslej brez uspeha. Platina, ki stala leta 1925 še 23 do 25 funtov, se prodaja sedaj po 17 funtov in manj, Rusi jo pa prodajajo že po 10 funtov.

Sladkornopesna konferenca v Rimu. Mednarodna konferenca za pridelovanje sladkorne pese je končala 25. t. m. svoja posvetovanja. Ustanovili so mednarodno zvezo producentov sladkorne pese, s sedežem v Bologni, in so sklenili napraviti izvršilnega odbora, kojega predsednika in sedež bodo določili vsako drugo leto in ki bo imel nalogo, da bo obveščal vlade o željah konference in da bo sklenil dogovor o najpripravnějšíh sredstvih za brambo sladkornopesne kulture.

Poljski premog in poljsko železo. — Kljub trajnemu nazadovanju produkcije, ki je znašalo v aprilu samo še 5%, moramo označiti položaj poljskega premogarstva kot razmeroma ugoden. Poljskim koncernom se je posrečilo, da so na več krajih z uspehom se ubranili angleške konkurence. To velja tako za nekatere severne države (na Švedskem je angleški premog od gornješleskega zelo v ozadje potisnjen) kot tudi za Italijo, Belgijo itd. Izvoz premoga je še zmeraj večji kot pred angleškim štrajkom, čeprav eksporta v Nemčijo slejkoprej ni. Povprečni mesečni eksport v prvi polovici leta 1925 je znašal 776.000 ton, leta 1926 722.000 ton, v letošnjih mesecih pa 880.000 do 850.000 ton. Angleški premog čuti poljsko konkurenco že prav občutno, posebno na Švedskem, Danskem, v Italiji (sem gre mesečno ca 100.000 ton poljskega premoga), pa tudi v Franciji in Norveški. Nadaljnje prodiranje poljskega premoga na račun angleškega zaenkrat samo zato ni prav mogoče, ker ne moreta odpraviti pristanišči Danzig in Gdini na mesec več kot 300.000 ton. Zanimivo je tudi, da so dobili poljski državni premogovniki od belgijskih železnic naročilo za 35.600 ton premoga in da je mogel prodreti poljski premog že do Algerije. Domača poraba je prav zadovoljiva, posebno še, ker so mogle največ premoga potrebujoče industrije svoje delovanje bistveno razširiti, zlasti železna industrija. — Kako se je pomnožila produkcija poljske železne industrije, nam pove izkaz za prvo četrtletje 1927. Napravili so 133.000 ton surovega železa in 370.000 ton surovega jekla, dočim je znašala lanska celoletna železna produkcija 327.000 ton in jeklena 790.000 ton, na četrtletje torej 81.800 in 197.500 ton. Razlika med obema vrstama produkcije je na Poljskem zelo velika. Kakor smo poročali že na drugem mestu, je sindikat temeljno ceno železa sedaj na novo znižal, in sicer od 360 na 350 zlatov za tono. V eksportu cene v splošnem ne ugajajo in so poljske tovarne v zadnjem času izvožno kupčijo nekoliko opustile. Domača potreba po železu na Poljskem je sedaj precej velika. Zlasti investicijsko delovanje železnic potrebuje stalno večjih množin jekla. Splošni položaj premogarstva in železa ter jeklene industrije smemo smatrati torej za prav ugoden.

Denarstvo.

Sezonski krediti. — Te dni je upravni odbor Narodne banke sklenil, da bo rešil vse prošnje za podelitev sezonskih kreditov v času od 10. do 20. junija t. l. Oni, ki še niso vložili prošnje za te kredite, naj to naknadno store najkasneje do 10. junija t. l.

Obtok bankovcev emisijskih bank v Srednji Evropi. — Po stanju dne 15. maja t. l. so imele emisijske banke srednjeevropskih držav v obtoku sledeče vsote bankovcev: Nemčija 3351 milijonov drž. mark, Češkoslovaška 6295 mil. Kč, Avstrija 331 mil. šilingov, Ogrska 401 mil. pengő (a 12.500 ogrskih kron), Jugoslavija 5381 mil. Din in Poljska 674 mil. zlotov.

Nemški plačilna bilanca. Nemški statistični državni urad priobčuje številke o nemški plačilni bilanci v letih 1924 do 1926. Vidimo, da se je lani plačilna bilanca v primeri s preteklima dvema letoma bistveno zboljšala. V letu 1924 je

izkazala pasivni saldo 2250 milijonov mark, leta 1925 celo 3955 milijonov; a lani se je pasivnost znižala na 743 milijonov mark. Od te vsote je pa odpadlo 67 milijonov na nakup zlata in deviz Nemške državne banke, tako da je ostala pravzaprav samo še pasivnost 66 milijonov mark. Tako je morala Nemčija poleg najetja novih posojil izpolniti v obilni meri tudi že precejšnje število starejših obveznosti; tako cenijo vsoto odplačanih dolgoročnih in kratkoročnih posojil v letu 1926 na 840 milijonov mark, dočim so najeli novih javnih dolgoročnih posojil v znesku 1400 milijonov mark in drugih posojil v znesku 200 milijonov mark, skupaj 1600 milijonov mark.

Denarni obtok v Rusiji. 1. aprila 1927 je bilo v Sovjetski zvezi 857.3 milijonov bankovcev državne banke v obtoku, 1. oktobra 1926 pa 856.8 milijonov, torej približno ista vsota. Skupni obtok, vključno državne note in novce, je znašal 1. aprila 1927 1344.3 mil. rubljev, 1. oktobra 1926 pa 1343.2 milijonov, se torej tudi ni nič spremenil. Zlati in valutni zaklad državne banke je narasel od 235.1 milijonov rubljev 1. oktobra 1926 na 280 milijonov rubljev 1. aprila 1927.

Veletrgovina
kolonijalne in
specerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Dopis.

Enaka pravica za vse. Naredba socialnega ministrstva o zaščiti radnika in s tem v zvezi odpiranje in zapiranje trgovin se jako čudno komentira. Medjimurje spada ravno tako pod mariborsko oblast, kakor Prekmurje, vendar pa, kakor se danes tukaj ta naredba izvršuje, vse kaže, da se ista tiče le Medjimurja, dočim pa Prekmurje isto popolnoma nič ne vpoštevajo in se za njo sploh ne briga, kakor da bi sploh ne bila izdana. V Medjimurju morajo biti vse trgovine ob nedeljah celi dan zaprte, dočim imajo Prekmurci vse vprek odprto, dasi bi morala veljati naredba enega in istega velikega župana v celem oblastnem distriktu za vse enako. Stvar izgleda sedaj tako, kakor n. pr. da bi Udmat moral imeti vse trgovine ob nedeljah zaprte, a v Ljubljani so brez nadaljnega vse odprte. Kako pridejo trgovci iz Murskega Središča, da zgubijo na leto 52 dni obratovanja in morajo to trgovino prepustiti Dolnji Lendavi, ki je dobro razvita ter imata oba kraja skupen interes na odjemalcih. — Končno pa naredba glede odpiranja in zapiranja trgovin ob nedeljah, ako je pravilno izvedena, ni tako strašna, kakor si to nekateri medjimurški in prekmurški trgovci predstavljajo. Ako so ob nedeljah vse trgovine zaprte, tedaj si bodo stranke svoje potrebe krije prav gotovo prejšnji dan. Izmišljena in brez pomena so vsa navajanja in vse prošnje, da si ljudje ne morejo svojih potreb drugače preskrbeti kot ravno ob nedeljah. V vsaki zakotni vasi je danes že po 5 do 6 trgovin in kdo tedaj nima časa kupiti svojih potrebščin v trgovini čez teden, saj so vendar vse trgovine odprte od 6. do 22. ure. Le poglejmo tovarniške delavce, katerih je po večjih mestih na tisoče in kjer so tudi vse trgovine ob nedeljah zaprte, pa si vsi, četudi ves dan po tovarnah zaposleni, svoje potrebščine o pravem času nabavijo. Prebivalci Prekmurja in Medjimurja pa so po večini

kmetje; ti pa so najbolj svobodni ljudje, ki imajo dovolj časa za nakupovanje svojih potrebščin ob delavnikih. To tem bolj jasno pričajo razni semnji, katerih se polnoštevilno udeležujejo, dasi so po 10 ur in še več oddaljeni drug od drugega. Tudi izgovor, da mali vaški trgovci nimajo pomočnikov in učencev in da zaščita radnika tu ni potrebna, je prazen. Ali ni trgovec sam sebi delavec, ki se muči in dela celi teden in je ob nedeljah potreben počitka in razvedrila ravno tako kakor pomočnik in pa učenec. Gospodu velikemu županu mariborske oblasti bi priporočali, da se vprašanje zapiranja trgovin ob nedeljah uredi enako v Prekmurju, kakor v Medjimurju, da se na ta način ukine umazana konkurenca, ki v tem pogledu sedaj zelo cvete. Saj mora naredba socialnega ministrstva veljati za vse enako.

(Op. ured. Prinašamo dopis, dasi se z mnenjem pisca, v kolikor se to tiče nedeljskega počitka na deželi in v obmejnih krajih ne moremo strinjati.)

Ali ste že član »Trgovskega društva Merkur v Ljubljani«? — če ne, prijavite čimpreje svoj pristop!

RAZNO.

Brezposelnost v Avstriji. — Število delavcev, ki dobivajo državno podporo, se je v prvi polovici meseca maja t. l. v Avstriji znižalo za 12.325, vendar pa znaša še vedno 168.850. — V istem času lanskega leta je dobivalo državno podporo 163.143 oseb. Število delavcev, ki ne dobivajo podpore, se ceni za dan 15. maja t. l. na 27.000 oseb napram 20.000 osebam ob istem terminu lanskega leta.

Brezposelnost na Angleškem. — Na Angleškem je bilo dne 9. maja t. l. brezposelnih 998.300 oseb. Število brezposelnih oseb se je tekom enega tedna znižalo za 23.000 oseb.

Borza dela v Mariboru. Od 22. do 28. maja je pri tej borzi dela iskalo dela 109 moških in 53 ženskih, 46 moških in 35 ženskim je bilo delo ponujeno, 34 moških in 30 ženskih je dobilo delo, 27 moških in 42 ženskih je bilo izbrisano iz evidence in 19 moških je odpotovalo dela iskati; od 1. januarja do 28. maja je pa iskalo dela 3570 oseb, 1229 je bilo delo ponujeno, 1257 jih je dobilo delo, 1577 jih je odpadlo in 522 pa odpotovalo. — Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 19 hlapcev, 13 majarjev, 14 viničarjev, 4 vrtnarji, 16 rudarjev, 1 ključavničar, 1 mizar, 1 žagar, 2 košarja, 3 čevljarji, 4 tkalci, 1 brivec, 1 tesar, 2 kleparja, 11 vajencev (ključavničarske, pečarske, pekarske, mlinarske, kleparske in slikarske obrti), 33 kmečkih dekel, 2 natakarici, 1 podnatakarica, 1 hotelska kuharica, 1 negovalka k novorojencu, 3 sobarice, 10 kuharic, 16 služkinj, 1 kuharica k orožnikom, 1 kuharica v oficirsko kuhinjo, 2 postrežnici, 2 gospodinji, 1 varuška in 1 vzgojiteljica. — Strojnega ključavničarja, ki se razume na popravila pri žagah, potrebuje za Bosno nujno Borza dela v Mariboru. Za oženjene je stanovanje na razpolago. — Mizarja, ki se razume pri delu za trdo polirano pohištvo, se sprejme v stalno službo. Javiti se je pri Borzi dela v Mariboru. — Istotam dobi službo tudi en brivski pomočnik.

Po svetu. Pri 13 budimpeških velebankah in pri Poštni hranilnici so se v aprilu dvignile hranilne vloge za 18.9 milijonov pengő na 195 milijonov, tekoči račun pa za 39.6 na 571.6 milijonov. Stanje hranilnih vlog 30. aprila je znašalo 20.4% stanja od 31. decembra 1913; tekoči račun pa 66.8%. — Pripuščena množina rumunskih bankovcev v obtoku je 21.071 milijonov lejev; v aprilu jih je bilo povprečno v obtoku 20.967 milijonov, 8. t. m. 21.023 milijonov, torej prav blizu pripuščene množine. — Nemški državni premogovni svet je sicer priznal, da položaj ruhrskega premogarstva ni tako ugoden, kakor se je to doslej v javnosti mislilo, da se pa z ozirom na skupno gospodarstvo cena premogu vseeno ne sme podražiti. Zato je bil predlog sindikata na zvišanje cen zavrnjen. — Tovarna lokomotiv in vagonov v Braševu ima namen, da krije tozadevno rumunsko potrebo. Sedaj bo dvignila glav-

nico od 10 na 20 milijonov lejev. — Svet ljudskih komisarjev Rusije je znižal carino na uvoz poljedelskih strojev brez motorjev, zaenkrat do 1. oktobra. — Na 59. rednem običnem zboru banke Slavija so ugotovili, da se je zvišal rezervni sklad od 57 na 63 milijonov KČ, da so znašali dohodki iz premij s pristojbinami in obrestmi 182 milijonov KČ ter da je izplačala banka od začetka obstoja zavarovalcem na glavnicu in škodo 476 milijonov KČ. — 11. t. m. je bilo v Münchenu zborovanje srednjeevropskih hmeljarjev, ob udeležbi Nemčije, Češkoslovaške, Jugoslavije in Poljske; Francija se je opravičila. Sklenili so izvesti organizacijo mednarodne poročnevalne službe in bo odslej naprej srednjeevropski hmeljarski urad izdal trikrat na mesec, od srede julija naprej v kratkih presledkih poročila o vseh uradu priključenih deželah. Mednarodni letošnji hmeljarski kongres je sklican na 8. september v Zatec na Češkem. — V prvih štirih mesecih tekočega leta so dali posredni davki na Francoskem 462 milijonov frankov več kot v istih mesecih lanskega leta, neposredni davki letos ne dotekajo tako hitro kot so dotekali v prvi polovici leta 1926. — Poljska banka je znižala obrestno mero od 8½ na 8%. — Nemci so dvignili ceno špirta od dosedanjih 4.3 na 5 mark, ceno parfumskega špirta na 2.5; cena tehniškega špirta je ostala nespremenjena. — Banka za trgovino in industrijo v Pragi izkazuje 23.8 mil. KČ čistega dobička. Dividenda je ista kot lani, 40 KČ = 10%. — Na običnem zboru gospodarske zveze češkoslovaških bombaževih predilnic so sprejeli prošnjo ogrskih in jugoslovanskih zvez bombaževih predilnic o skupni ureditvi plačilnih pogojev. — Ford bo dal nov vzorec na trg, a ne pred septembrom. — Cena angleškega surovega železa, ki je bila šele v začetku maja znižana za 5 šilingov, je padla zopet za 5 šilingov in notira Cleveland št. 3 sedaj 70 šilingov. — Več newyorških bank se poleg domačih zavodov zanimala za posojilo mesta Dunaj v znesku 30 milijonov dolarjev. — Predsednik nemškega poljedelkega sveta Siemens pravi o zadnjem padcu nemških industrijskih delnic, da je njih tečaj še sedaj

Vinocet

**Tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana, nudi**

**najfinejši in najokusnejši
NAMIZNI KIS**

iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Telefon št. 2389.

previsok in da bodo po morebitni začasni hausse zopet padle. — Trgovska in obrtna banka v Beljaku (Handels- und Gewerbebank Villach) ponuja 65odstotno poravnalno kvoto. Na običnem zboru so obenem formalno sklenili likvidacijo. — V zadevi 70 milijonskega dolarskega posojila je poljska vlada slednjič pristala na zahtevo ameriških bančnih skupin, da se izvoli en Amerikanec v nadzorstveni svet Poljske državne banke in da se osnuje razsodišče. — V dobi od 1. aprila (začetek proračunskega leta) do 10. maja so znašali naši carinski dohodki 182.6 milijonov dinarjev (v proračunu 187.6; lani faktično 212 milijonov dinarjev).

Dr. Sieghart o gospodarstvu. — Na običnem zboru avstrijske »Bodenkreditanstalt« je govoril predsednik dr. Sieghart o evropskih gospodarskih razmerah in o ovirah gospodarstva. Skoz vsa Evropo gre zopet enkrat visokozaščitni val najhujše vrste. V Ženevi zborujoča konferenca se trudi, da bi to medsebojno zaprtijo omilila. Sedaj država državi ne dovolj drugega kakor izvoz dolžnih obresti. Dolgove bodo mogle države le tedaj poplačati, kadar bodo mogle izvažati blago in ljudi. Izvoz blaga zadržujejo sedaj tarifni zidovi, izvoz ljudi pa zmeraj gostejše mreže naseljeniških prepovedi in delovne omejitve za inozemstvo. Samo boljša ureditev gospodarske ustave Srednje Evrope in Evrope sploh more prinesli pomoč. To opazujemo povsod, ne samo v Avstriji.

Nova sveska »Bankarstva« junij 1927. Primili smo najnoviju svesku ekonomskog časopisa »Bankarstva«, za mesec junij 1927, i nalazimo pored ostaloga materijala sledeće originalne članke i raz-

prave: Ljubomir St. Kosier: Naše finansijske veze sa inostranstvom. Dr. Gustav Gregorin: O Nettunskim konvencijama. Dr. Vladimir D. Djerdjević: Potrošačka moč i naša industrija. Ing. Konstantin Čutuković: Politički taylorizam. Prof. Branko Todorović: Državne hartije Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca na švajcarskim berzama. Dr. Radoslav Pipuš: Prisilno izravnanje van stečaja in novčani zavodi. Dr. Vidan O. Blagojević: Pravni značaj i tehnika naših finansijskih zakona. M. Kus-Nikolajev: Poglavlje iz funkcionalne sociologije. M. Jelovac: Pitanje kamatne stope. Ing. R. Aranitić: Oko stabilizacije franka, nadalje opširna hronika o Problemu Jadran. željeznice itd. — I ova sveska kao i ranije, donosi nekoliko uspešnih crteža i karikatura. — List izlazi mjesečno, a godišnja pretplata staje Din 250.—.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, 28. maja 1927. Radi deževnega vremena je bil trg zelo slabo založen in srednje obiskan. Slaninarjev je bilo 22, ki so prodajali meso in slanino kakor pretekli teden, tudi pri domačih mesarjih se cene niso spremenile. To pot so se cene pač spremenile pri drugih živilih. Krompirja je bilo samo 7 voz na trgu, kateri se je prodajal po 10 do 11 Din mernik (7½ kg). Perutnine in drugih domačih živali je bilo komaj 100 komadov. Cene so bile perutnini 15 do 70, domačim zajcem 15 do 25, jagnjetom 125 Din za komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile: krompirju 1.50 do 2 Din, letošnjemu 8, čebuli 5 do 7, česnu 12 do 18, kislemu zelju 3 do 4, kisli repi 2, solati 10

do 12, grahu v stroču 8 do 10, pasulnu 32, maslu surovemu 40 do 45, kuhanemu 44 do 48, čajnemu 50 do 60, siru 28 do 38, medu 30 do 35, šparglom 18 do 20 dinarjev kilogram; ohrovu 0.50 do 1.50, glavni solati 1 do 4 Din komad, solati tudi 1 do 2 Din kupček, sirčku 1 do 8 Din hlebeček, karfijolu 6 do 15, kumarcam 4 do 15 Din komad. Mleku 2.50 do 3, smetani 12 do 14, oljčnemu olju 28 do 36, bučnemu olju 16 do 18 Din liter, jajcem 1 do 1.50 Din komad. Sadju: jabolkom 5 do 12, suhim češpljam 10 do 12, češnjam 12 do 16, dateljem 24 do 36, orehom 15, jedrcem 50, rozinam 50 Din kg. Pomarančam 1 do 4, limonam 0.75 do 1 Din komad. Cvetlicam divjim 0.50 do 2 Din šopek, vzgojenim 3 do 7 Din, z lonci vred 15 do 75 Din komad. — Lesena in lončena roba 1 do 80 Din komad, brezove metle 2.25 do 5, lesene grablje 6 do 8, lesene vile za seno 8 do 12 Din komad, leseni ročni vozički 150 do 300 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 25. maja je bilo 12 voz sena, 4 voze otave, 3 voze stelje, 7 voz slame, v soboto 28. maja pa kljub deževnemu vremenu 5 voz sena, 3 voze stelje in 14 voz slame na trgu. Cene so bile: senu 50 do 55. otavi 60 do 65, stelji in slami 22.50 do 35 Din za 100 kg, slami tudi 1 do 1.75 Din za otep.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave 500 kg firmeža. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 7. junija t. l. ponudbe glede dobave 1500 kg ploščatega in 800 kg okroglega železa; do 15. junija t. l. pa glede dobave 3 namiznih telefonov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. junija t. l. pri Dravski Stalni Vojni Bolnici v Ljubljani glede dobave raznih živil (moka, zдроб, ješprenjek, fižol, testenine, sladkor). Dne 17. junija t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesarskega orodja. Dne 21. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave matic, protimatic in podložnih plošč; dne 25. junija t. l. pa glede dobave borovih plohov ter glede dobave baža in kaličevga mila. Dne 25. junija t. l. pri Ekonomskem odeljenju direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave borovi plohov ter glede dobave mazalnih blazin; pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Sarajevu glede dobave pisarniškega in knjigoveškega materijala.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, izpolnjeni robci, nakiti za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni, Solingen karje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelinca
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Ljubljana.
Najnižje cene! Točna posrežba!

NATEČAJ.

Ljubljanska borza za blago in vrednote
razpisuje

2 senzalski mesti

za vrednote (devize, valute in efekte), ki se popolnijo po potrebi.

Reflektanti morajo predložiti dokaze: a) o jugoslovanskem državljanstvu; b) o polnoletnosti; c) o dosedanji neoporečnosti; d) o svobodnem oskrbovanju lastne imovine; e) o dovršenih trgovskih študijah in večletni bančno - novčarski ali mešetarski praksi; e) o mešetarskem izpitu, opravljenem z dobrim uspehom (izpit se lahko opravi tudi po eventualnem imenovanju v roku, ki ga določa pravilnik za borzne senzale); f) o znanju slovenskega in drugih jezikov.

Po eventualnem imenovanju morajo položiti reflektanti kavecijo Din 75.000.—. Položena kavecija ostane vezana na naslov jamstva do preteka šestih mesecev po izstopu ali odslovitvi iz mešetarske službe. — Prošnje, ki so bile vložene za že oddana tri senzalska mesta za vrednote, se bodo vpoštevale tudi pri novem natečaju. — Detailirane ponudbe z navedbo referenc naj se pošljejo do

dne 9. junija 1927

tajništvu ljubljanske borze za blago in vrednote v Ljubljani, Kongresni trg št. 9/I. nadstr. (Filharmonija), kjer se dobivajo vse nadaljnje informacije.

Ljubljanska borza za blago in vrednote
v Ljubljani, dne 28. maja 1927.

Predsednik:

Ivan Jelačin ml. s. r.

Tajnik:

Dr. M. Dobrila s. r.

Najboljša v materijalu in konstrukciji so:

Josip Petelinca
kolesa in šivalni stroji

znamke
Gritzner, Adler in Phönix.
Najlepše opreme, pesemazni deli, pneumatika, igle za vse sisteme — samo v
Najnižje cene. — Tudi **LJUBLJANA!** blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

LJUBLJANA - GREGORČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA
TRG.-IND.
D. D.
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT-
NIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prigotovi

**špecerijsko
blago**

raznovrstno blago,
moka in druge pr.
delke. — Raznovrstno
rudniško vođe.

Lasne prebarne za ku-
ve in mila za oblačila
električni oblačilni
čevlji na razpolago!

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se priporoča p. n. trgovcem, indu-
strijcem in obrtnikom za naroča-
nje, razširjanje in inseriranje.